

Dkt. August Konkkel, Mambo ya Nyakati, Kipindi cha 20

Adhabu ya Kiburi, Yehoashi

© 2024 Gus Konkkel na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. August Konkkel katika mafundisho yake kuhusu vitabu vya Mambo ya Nyakati. Huu ni kipindi cha 20, Adhabu ya Kiburi.

Tuliacha kusoma na Ahazia ambaye alikuwa mwana wa Yehoshafati. Yehoshafati alikuwa mfalme ambaye alikuwa amejitenga kabisa na Ahabu, mfalme wa Israeli, na kwa hivyo utawala wake ulikuwa mbaya sana kwa Yuda. Utawala wa Ahazia ulikuwa mfupi sana, mwaka mmoja tu, kwa sababu aliuawa katika shambulio la Yehu alipokwenda kumwona Ahabu baada ya kupona kutoka vitani na Washami.

Kwa hivyo, hii ilimfanya Athalia, mke wa Yehoram, awe malkia anayetawala. Na Athalia, bila shaka, alijiwekea lengo la kujaribu kuwaangamiza wazao wote wa Daudi kwa kuwa mwanawe mwenyewe Ahazia, mwana wa Yehoram, alikuwa amekufa. Alikuwa akipanga mabadiliko makubwa katika utawala wa Yuda.

Hilo lilizuiwa na kuhani aliyemuokoa mmoja wa wazao wa Daudi aliyetitwa Yoashi. Utawala wa Yoashi, mradi tu yuko chini ya mkurugenzi wa kuhani, ni mzuri sana. Lakini tunaita huu adhabu ya kiburi kwa sababu Yoashi, mara tu kuhani atakapokufa, anaenda zake mwenyewe, na ufalme wake na utawala wake unaangukia kabisa chini ya hukumu.

Kwa hivyo, Mwandishi wa Mambo ya Nyakati anaanza na jaribio la Athalia la kuwaangamiza wazao wote wa Daudi, lakini hilo linakatizwa na kuokolewa kwa Yoashi. Kwa hivyo, Mwandishi wa Mambo ya Nyakati anaendelea kusimulia jinsi Yoashi alivyohifadhiwa kwa kufichwa. Wakati huo, anapokuwa na umri wa miaka saba hivi, kuhani, akiwa makini sana, anaweka ulinzi kuzunguka hekalu ili kuweze kuwa na kutawazwa kwa mfalme mpya.

Kwa hivyo, walinzi wa lango, watu wanaolinda hekalu na kulinda jumba la kifalme, wote wamepewa majukumu maalum ya kumlinda mvulana atakayekuwa mfalme. Athalia, ambaye yuko karibu katika jumba la kifalme, ambalo liko karibu na hekalu, anaposikia ghasia zote zinazoendelea, anakuja kuchunguza. Na, bila shaka, wakati huo, anakamatwa chini ya uongozi wa kuhani, naye anauawa.

Kwa hivyo, katika hatua hiyo, kuhani, watu, na mfalme wanaingia katika agano. Hili likawa tukio muhimu zaidi kwa sababu lilikuwa ni uhifadhi wa nasaba ya Daudi. Na ni urejesho wa agano ambalo Daudi alikuwa nalo na Mungu na watu.

Kwa hivyo, kuna utakaso wa ibada, na kuna kuwekwa kwa Yoashi, ambayo huanza enzi mpya kwa Yuda. Katika hatua hii, basi, taifa la Yuda, kabila la Yuda, limetengwa kabisa na ushirikiano wake, ambao ulikuwa mahali pake na kaskazini chini ya Yehoshafati na chini ya ushawishi wa Ahabu. Kwa hivyo, tuna utawala wa Yoashi hapa chini ya kuhani mkuu.

Na sehemu hii ya hadithi ya Yoashi ni nzuri sana. Kuna utakaso wa hekalu, na fedha zinakusanywa ili kulijenga hekalu. Sasa kulikuwa na ushuru fulani uliohitajika kwa Walawi kwa ajili ya kulitegemeza hekalu.

Lakini bila shaka, Walawi hawakufurahishwa sana na ushuru wao kwa ajili ya kutegemeza hekalu kutumika kama gharama ya ziada ili kutegemeza ukarabati. Kwa hivyo, hadithi iko hapa, kama ilivyo katika Wafalme, kuhusu Yoashi kuunda sanduku la kukusanyia vitu. Sanduku hili la kukusanyia vitu liliwekwa kwenye lango la hekalu, ua wa hekalu.

Watu walipokuja hekaluni kuabudu na kuleta matoleo yao, wangeweza kutoa sadaka ya ziada kwenye sanduku hili la makusanyo, ambalo lilikuwa fedha za kutegemeza hekalu. Wafalme, pamoja na mwandishi wa historia aliyewafuata Wafalme wakati huu, wanaripoti jinsi hili lilivyofanikiwa sana. Kulikuwa na fedha nyingi zaidi za kutegemeza hekalu, kulirejesha, na kulifanya liwe kama lilivyopaswa kuwa.

Hiyo ndiyo sehemu nzuri ya hadithi ya Yoashi. Lakini kisha kuhani anafariki. Na Yoashi, mara tu anapokuwa hayuko chini ya uangalizi wa kuhani, anaenda zake mwenyewe.

Hapa ndipo hukumu ya kiburi hutokea hasa kwa sababu Yoashi hajinyenyekezi mbele za Mungu. Kwa kweli, mara tu baada ya kifo cha kuhani mkuu, hekalu linaathiriwa chini ya ushawishi wa kigeni. Yoashi anaanza kutenda kama mfalme yeyote wa kidunia angefanya, jambo ambalo linaweza kuonekana kuwa na maana kisiasa, lakini hawawakilishi hekalu na maana yake.

Na bila shaka, kutokana na mtazamo wa mwandishi wa matukio, hili ni jambo hasi sana. Sasa, Zekaria, mwana wa kuhani mkuu, anamjia Yoashi na onyo kuhusu ukweli kwamba hukumu ya Mungu itakuja juu ya uzembe huu wa hekalu na kugeuzwa huku kwa mema yote yaliyotokea hapo awali. Yoashi hajibu vizuri kwa hili na anaamuru Zekaria auawe.

Huenda kuna marejeleo ya hili katika Agano Jipya, ambapo Yesu anazungumzia jinsi ulivyowaua manabii wote kuanzia Ibrahimu hadi Zekaria au kitu kama hicho. Na kwa hivyo, hicho ni kitabu cha Mwanzo. Na kwa sababu katika Biblia ya Kiebrania, Mambo ya Nyakati ndicho kitabu cha mwisho katika Biblia, kuna marejeleo hapa ya nabii huyu kuuawa.

Inashangaza sana kwamba baba wa kuhani huyu, ambaye alikuwa na jukumu kamili la kumtunza, akiwa mtoto mchanga, alimlea hadi alipokuwa na umri wa miaka saba na kisha akamfundisha katika njia zote za Bwana. Ni jambo la kushangaza sana kwamba mfalme huyu angeweza sasa kugeuza mambo kiasi cha kumuua mwana wa mtu aliyeokoa maisha yake na kuhifadhi ufalme. Unaweza kujiuliza, mambo haya hutokeaje? Jibu la Mwandishi wa Mambo ya Nyakati lingekuwa rahisi sana.

Usipoelewa ufalme wa Mungu, unapoanza kuufanya huu kuwa ufalme wako, usipoelewa kwamba unachopaswa kuwakilisha ni ufalme wa Mungu, unapofikiri kwamba unatawala kwa nguvu zako na kwa ujuzi wako wote, basi ghafla unageukia aina za matendo ya kikatili ambayo, ukiangalia kutoka nje, hayafikiriki. Kwa nini umuue mrithi na mwana wa mtu aliyekuokoa maisha? Lakini ndivyo inavyofanya, na bila shaka, kuna matokeo. Utawala wa Yoashi hauji kama angeweza kutarajia anapoanza kujitegemea yeye mwenyewe na nguvu zake.

Mojawapo ya migogoro anayokabiliana nayo ni shambulio la Washami. Sasa, katika hatua hii, taifa la Ashuru, ambalo litakuwa tishio kubwa baadaye, kwa kweli halina ushawishi mkubwa katika eneo la Kanaani na Palestina, wala Misri, ambayo wakati mwingine ilikuwa na ushawishi mkubwa. Na hivyo hilo liliipa mataifa kama Washami fursa ya kupanua ushawishi wao na nguvu zao wenyewe.

Na hakuna shaka kwamba Waaramu walichokuwa na nia nacho ni ufikiaji katika bandari ya Eziongeberi, ambayo tumetaja mara nyingi katika vikao hivi kwa sababu hiyo ilikuwa faida kubwa ya kiuchumi katika fursa ambayo ilitoa kwa biashara ya kimataifa, ambayo daima ndiyo msingi wa ustawi wetu na ustawi wetu. Kwa hivyo, Waaramu walikuwa wakivamia eneo ambalo lingekuwa la Yoashi, eneo hilo upande wa mashariki wa Yordani. Hazaeli alishambulia ili kurejesha eneo hilo, lakini ni wazi kwamba kilichotokea pia wakati huo ni kwamba vitendo vya Yoashi vilikuwa vimesababisha mzozo mwingi na migogoro ndani ya ufalme wake.

Bila shaka, hili linaeleweka kabisa. Kuhama kutoka kuwa mtu aliyeongozwa na kuhani mkuu hadi kumuua mwanawe kungesababisha chuki nyingi. Na Yoashi anauawa kwa njama ndani ya mahakama yake mwenyewe.

Na hivyo basi hilo linatuongoza kwenye utawala wa mwanawe Amazia. Utawala wa Amazia unafanana kidogo na utawala wa Yoashi kwa kuwa una mambo yake mazuri, lakini pia unaishia katika janga la hukumu kwa sababu hakuna kufuata kanuni za mwandishi wa habari. Bila shaka, mtu anaweza kupata sababu za kijamii na kisiasa kwa mambo haya yote, lakini mwandishi wa habari hana nia na hayo yote kwa sababu yuko wazi akilini mwake kwamba Mungu ndiye anayesimamia mambo haya yote, licha ya njama zote za mahakama na kila kitu kingine.

Anajua kwamba hiki si kiti cha enzi cha Yoashi au kiti cha enzi cha Amazia. Hiki ni kiti cha enzi cha Mungu. Chochote ambacho watu hawa wanaweza kufanya, Mungu

bado yuko kwenye kiti chake cha enzi, na kusudi la Mungu la kuanzisha agano lake la kuwakomboa watu wake litatimizwa na kuanzishwa.

Na bila shaka, ushahidi wake wa hilo ni kuendelea kwao kuishi, kuwepo kwao katika jimbo la Yehud katika wakati wake. Lakini tunachokiona katika utawala wa Amazia, ambaye anamrithi baba yake, ni kwamba anaimarisha mamlaka yake, lakini maelewano yako katika vita vyake dhidi ya Edomu. Sasa, haya ni baadhi ya vita vile vile ambavyo baba yake alikuwa amehusika, akitafuta kudhibiti njia hizi za biashara na njia za meli.

Na hivyo Amazia anarudi kufanya kile ambacho kilikuwa kimefanywa hapo awali na Yehoshafati, na ambacho kilisababisha maafa makubwa kwa Athalia, mama wa mfalme, kujaribu kuangamiza ukoo wote wa Daudi. Naam, Amazia anarudi kwenye njia hiyo hiyo. Sasa, kutoka kwa mtazamo wa kisiasa, hilo lilikuwa na maana nzuri kabisa kwa sababu Israeli ilikuwa na nguvu kubwa zaidi ya kijeshi, ushawishi mkubwa zaidi, na uwezo zaidi wa kuingilia kati katika kesi ya vita dhidi ya Edomu.

Lakini basi, Amazia atakapofanikiwa katika vita hivyo, anataka kuanzisha upanuzi wa mpaka wake dhidi ya Waisraeli. Na kwa hivyo, kwa kweli anachochea vita dhidi ya mfalme wa Israeli, na mfalme wa Israeli anasema waziwazi. Mfalme wa Israeli anamwambia, kwa njia ya sitiari na kwa njia ya hadithi, kwamba huu ni upumbavu mtupu.

Wewe huna uwezo wa kushindana na Israeli, nguvu uliyotumia katika muungano dhidi ya Edomu. Lakini hilo halimkatishi Amazia moyo, kwa sababu anaamini ukuu wake mwenyewe. Na hivyo, anaishia katika vita hivi vikali dhidi ya Israeli, ambavyo vinaelezwa kwa undani na mwandishi wa historia jinsi alivyoshindwa, na Israeli walivamia Yuda hadi kuta za Yerusalemu na kuaibisha kabila lote, jimbo lote la Yuda.

Kwa hivyo utawala wa Amazia unaishia katika janga kubwa, huku akiwa ameshikiliwa mateka na taifa la kigeni. Huu ni mfano mwingine tu katika uwasilishaji wa mwandishi wa matukio yote kwamba kujiamini na kujaribu kutengeneza kitu cha nguvu yako mwenyewe katika kuanzisha ufalme wako mwenyewe hakufanyi kazi. Haikufanya kazi kwa Yoashi na haifanyi kazi kwa Amazia.

Hiyo ndiyo njia isiyofaa ya mambo. Kwa hivyo hapa kuna mifano miwili ambayo Chronicler anatupatia upande hasi. Wale ambao hawajinyenyekezi, angalau mwishoni mwa utawala wao, hawajinyenyekezi.

Hawautafuti uso wa Bwana. Na kisha, bila shaka, ukosefu wao wa uaminifu husababisha kifo chao kabisa katika aibu. Hilo ndilo somo ambalo mwandishi wa historia anataka wasomaji wake wajifunze na kukumbuka.

Kukosa uaminifu kuna gharama yake kila wakati.

Huyu ni Dkt. August Konkel katika mafundisho yake kuhusu vitabu vya Mambo ya Nyakati. Huu ni kipindi cha 20, Adhabu ya Kiburi.